

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	BaO
Instellingsnummer	106187
Instelling	Vrije Basisschool
directeur	Luc VANDAELE
adres	Rollegemkerkstraat 53 - 8510 ROLLEGEM
telefoon	056-21.34.16
fax	056-26.62.15
e-mail	vbsrollegem@telenet.be
website/URL	www.basisschoolrollegem.be
Inrichtende macht/Bestuur	967174 - Vr. Basisond.Bellegem-Rollegem te BELLEGEM
adres	Bellegemkerkdreef 1 - 8510 BELLEGEM
Scholengemeenschap	121111 - Klavertje 4 te MARKE
adres	Kloosterstraat 27 - 8510 MARKE
CLB	114744 - Vrij CLB Groeninge (Kortrijk) te KORTRIJK
adres	Kasteelstraat 29 - 8500 KORTRIJK
Tijdstip doorlichting	van 26 oktober 2009 tot 29 oktober 2009
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Johan Kets
Teamleden	Martin Descheemaeker
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil
Datum van bespreking met de instelling	13 november 2009

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	(Leer)prestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	8
5.1	(Leer)prestaties	8
5.2	Schoolloopbaan	12
5.3	Outcomes	12
5.4	Tevredenheid	12
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	13
6.1	Algemeen	13
6.2	Personeel	13
6.3	Logistiek	13
6.4	Onderwijskundig	13
7	STERKTES EN ZWAKTES	16
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	16
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	16
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	16
8	ADVIES	17
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	18

1 INLEIDING

Van 26 oktober 2009 tot 29 oktober 2009 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- nabijheid grens of taalgrens
- grote groep Franstaligen
- deelname aan specifieke projecten (proeftuin, Comenius, ...)
- De school werd pas een jaar geleden doorgelicht. Enkel omwille van een gewijzigde selectieprocedure komt ze nu al opnieuw aan bod.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 (Leer)prestaties in de focus

Gewoon kleuteronderwijs :

Leergebied

Nederlands

lichamelijk ke opvoeding

Gewoon lager onderwijs :

Leergebied

Nederlands

wereldoriëntatie

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

4 KWALITEITSPROFIEL

De basisschool Sint-Theresia te Rollegem ligt midden het groen op een campus, die ze deelt met een school voor buitengewoon onderwijs en met een medisch-pedagogisch instituut. De nabijheid van de taalgrens verklaart de groeiende instroom van Franstalige kinderen. Deze context- en inputgegevens bepalen enkele klemtonen, die het schoolteam voorop schuift: extra ondersteuning van anderstaligen binnen het leergebied Nederlands en een sterke aandacht voor natuur en milieu bij wereldoriëntatie. Deze schoolspecifieke accenten werden, naast schoolprioriteiten mee in overweging genomen bij het kiezen van de focus van deze doorlichting.

Het aanbod voor Nederlands houdt zowel in de kleuterafdeling als in de lagere klassen expliciet rekening met de aanwezigheid van Franstalige kinderen. Het team doet waardevolle inspanningen om deze kinderen vertrouwd te maken met het Nederlands als school- en instructietaal. Zowel in visie als in didactische praktijk is er duidelijk een gezamenlijke doelgerichtheid op dit vlak. Opmerkelijk zijn ook de initiatieven om de ouders bij dit streven te betrekken. Op de school is trouwens een hoge betrokkenheid van alle ouders, ook de Nederlandstalige, vast te stellen.

De extra ondersteuning voor de hierboven genoemde doelgroep belet de school niet om goede resultaten te halen op schooloverstijgende toetsen voor Nederlands. Daarnaast volgt het team de vorderingen van kinderen via observaties, een leerlingvolgsysteem en vooral met methodegeboden toetsen. De resultaten hierop bepalen de beginsituatie voor een verder aanbod, dat soms op maat gesneden is van individuele leerlingen.

In de kleuterafdeling hanteren alle leerkrachten eenzelfde referentiekader bij het plannen en evalueren van hun aanbod: het ontwikkelingsplan, soms verrijkt met leerplandoelen en ontwikkelingsdoelen. Dit heeft duidelijk voordelen voor het afstemmen van activiteiten op de vorderingen van kleuters, hoewel het nog niet altijd gebeurt vanuit een selectie van dominante doelen. De kinderen krijgen volop kansen tot exploreren en oefenen in een rijk talig milieu, met een rijke schakering aan materialen binnen de hoeken.

In de lagere afdeling geeft vooral het onderwijsleerpakket de richting aan bij het nastreven en realiseren van leerplandoelen voor Nederlands. Het team voert stapsgewijs een nieuw leerpakket in, dat in beperkte mate afgetoetst werd aan het leerplan. Wie nog de oude methode gebruikt, past ze naar eigen inzicht aan, maar wel in overeenstemming met de leerplandoelen. Vooral voor lezen en spelling doen teamleden bijzondere inspanningen om motiverende en gedifferentieerde werkvormen te zoeken. Ze volgen de kinderen ook nauwlettend op via toetsen en via het leerlingvolgsysteem.

Er zijn ook nog enkele groeikansen. Leerlingenresultaten geven nog weinig aanleiding tot reflectie over het didactisch handelen op klas- en schoolniveau. De spreektijd voor de leerlingen komt soms in de verdrukking door de (lange) uitleg van de leerkracht. Aanvullende afspraken voor een betere didactische aanpak kunnen de ontwikkeling van het leesbegrip, het schrijven en de handschriftontwikkeling ten goede komen.

Lichamelijke opvoeding in de kleuterafdeling kan bogen op een gevarieerd aanbod van zowel de bewegingsleerkracht als van de groepsleerkrachten. Extra bewegingsinitiatieven, de uitnodigende binnenruimte en functioneel ingerichte klassen zijn bijkomende troeven voor een goede begeleiding. Afspraken in het licht van verticale samenhang en de inschakeling van tactiele prikkels kunnen nog beter.

Wereldoriëntatie was enkele jaren geleden een aandachtspunt voor het team. Daarvan zijn zeker nog sporen merkbaar: een alertheid voor het checken van leerplandoelen, sterke aandacht voor het vaak vergeten domein techniek en voor het inschakelen van de actualiteit. De leerkrachten volgen een onderwijsleerpakket dat ze aanvullen met eigen thema's. De verwijzing naar leerplandoelen, en soms naar eindtermen, geeft een zekere garantie voor de volledigheid van het aanbod. Om na te gaan of ze de doelen ook effectief realiseren, hanteren ze toetsen voor de kenniselementen en een verbale beoordeling – doorgaans gebaseerd op observatie - voor de vaardigheden en attitudes. Deze evaluatie gaat echter nog te weinig uit van de beoogde doelen om een valide beeld te geven. Enkele waardevolle initiatieven van individuele leerkrachten niet te na gesproken. Deze staan echter nog in een beginfase en stromen niet door naar de andere teamleden.

Het team maakt ook afspraken rond spreiding en gradatie van de aangeboden thema's. Lovenswaardig is dat het hierbij een langetermijnplanning hanteert en dat de afspraken niveauoverschrijdend zijn. De schooleigen planning zou nog accurater kunnen, als ze niet beperkt blijft tot de behandelde onderwerpen, maar vooral uitgaat van de beoogde doelen.

De afspraken rond het gebruik van tijd- en ruimtekaders zijn duidelijk aan een heropfrissing toe. Over de klassen heen zijn er breuklijnen in het aanbod en in het gebruik ervan. Verder lijkt 'het belichten van de werkelijkheid vanuit verschillende invalshoeken', zoals het leerplan voorschrijft, nog moeilijk in enkele klassen. Sommige lessen neigen eerder naar het vroegere zaakvakkenonderwijs, waarbij de wetenschapsgerichte inslag primeert op een kindgerichte benadering.

Blijkbaar werd bij het afsluiten van deze prioriteit geen strategie afgesproken om de nieuw verworven inzichten te bestendigen. Daadwerkelijke ondersteuning en opvolging op de klasvloer zijn hierbij noodzakelijke, maar onvoldoende benutte procedures.

Om het leren van kinderen vlot te laten verlopen, streeft het team er in de eerste plaats naar 'een warme school' te zijn, waar welbevinden de basis vormt voor ontwikkeling. Deze voorwaarde wordt zorgvuldig opgevolgd, via observatie, bevraging en zelfevaluatie. Ze inspireerde ook de keuze van een van de thema's in het GOK-beleidsplan. Dit actieplan vormt samen met de bijgestuurde zorgvisie het kader, waarbinnen het team leerbegeleiding organiseert. Naast de zorg voor realistisch onderwijs en continuïteit als algemene didactische principes, organiseren leerkrachten vaak een gedifferentieerd en remediërend aanbod. Uitgangspunt daarbij is de beginsituatie van de kinderen, die ze inschatten vanuit overgangsgesprekken, observaties en toetsen.

Voor kinderen waarvan de noden het niveau van de algemene en extra zorg in de klas overschrijden, kunnen de leerkrachten rekenen op de ondersteuning van de zorgcoördinator. Via de digitale beeldvorming bereiden ze het multidisciplinair overleg voor. De interventies in het kader van de eerstelijnszorg en een concrete zorgvraag komen vrij duidelijk in beeld. Bij de conclusies van dit overleg is er nog te weinig aandacht voor de aanpak door de groepsleerkracht. De interventies van de zorgleerkracht zijn wel planmatig uitgeschreven.

In de praktijk blijkt dat de meeste leerkrachten streven naar een ontwikkelingsgerichte evaluatie. Op basis van observaties en foutenanalyses willen ze iets ondernemen om individuele kinderen verder te helpen. De bijsturing van het didactisch handelen of van het schoolbeleid is niet meteen een prioritaire zorg.

Het team beoogt – zeker in het kader van de rapportering – een voldoende brede evaluatie. Cijfers en verbale beoordelingen wijzen erop dat leraren over het algemeen kennis en inzichten als vaardigheden en attitudes willen evalueren. Doorgaans is dat echter nog moeilijk te realiseren in de toetsen, die veelal nog sterk focussen op het reproduceren van leerinhouden. Toch brengt de overschakeling naar nieuwe leerpakketten ook voor dit aspect van de didactische praktijk enige reflectie op gang.

Vormen van alternatieve evaluatie vinden stilaan ingang, met zelfevaluatie door kinderen als geslaagd aandachtspunt. Er zijn ook al sporen van co-evaluatie merkbaar en soms worden evaluatiecriteria vooropgesteld. De school verkent op dit moment de mogelijkheden van leerlingen- en leerkrachtenportfolio's.

Deze school kan terugvallen op een gedreven en veranderingsbereid team. Ze beschikt over het potentieel om kwaliteitsvol onderwijs na te streven. Een doelgericht professionaliseringsbeleid - met gebruik van interne expertise - en een systematische opvolging op de klasvloer kunnen dit kwaliteitsstreven nog versterken. Het inspectieteam heeft er vertrouwen in dat het team de bevindingen in dit verslag zal aangrijpen om haar onderwijskwaliteit te verhogen.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

5.1.1 Kleuteronderwijs

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert voor de leergebieden in de focus volgende conclusies op in verband met het **nastreven** van ontwikkelingsdoelen:

Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- Als referentiekader om de ontwikkelingsdoelen voor dit leergebied bij de kleuters na te streven, gebruikt het team het 'Ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool'. Alle kleuteronderwijzeressen hanteren de voorgestelde ontwikkelingsaspecten, zowel bij de planning van hun aanbod als bij het volgen van de individuele ontwikkeling van elk kind.
- Sommigen hanteren aanvullend decretale ontwikkelingsdoelen en/of leerplandoelen om hun inzicht nog te verdiepen. Een teamlid ontwierp daartoe een schematisch overzicht, waarbij ook een gradatie over de groepen heen afgesproken werd.
- Uit gegevens vanuit intern overleg en uit contacten met ouders proberen de teamleden de beginsituatie van de kinderen in beeld te brengen. De taalontwikkeling van elke kleuter volgen ze aan de hand van een recent observatie-instrument, dat in overeenstemming is met de beoogde ontwikkelingsaspecten.
- Bij het selecteren van de activiteiten streven de leerkrachten een gelijkmatige spreiding na over de vier ervaringssituaties. Daarbij bewaken ze per belangstellingscentrum het evenwicht van de nagestreefde ontwikkelingsaspecten. Sommigen hanteren tevens een overzichtslijst die het onderwijsleeraanbod over alle belangstellingscentra heen in beeld brengt.
- Het is nog geen gewoonte om dominante ontwikkelingsdoelen te expliciteren bij de planning van activiteiten, wat een gerichte en systematische evaluatie bemoeilijkt. Ofwel is er een veelheid van verwachtingen geformuleerd, ofwel is er – zoals bij frequent terugkerende activiteiten – enkel een verwijzing naar een doeleninventaris.
- Om een zekere continuïteit en gradatie binnen het aanbod te garanderen, doet het team inspanningen om bij gezamenlijke belangstellingscentra diverse inhouden en activiteiten op elkaar af te stemmen.
- In de verschillende groepen heerst er een rijk talig milieu, waarbij kleuters ruime kansen krijgen om – veelal binnen de drie-eenheid 'doen-denken-praten' - hun ervaringen te verwoorden. Ze leren auditieve en visuele boodschappen interpreteren en slagen erin om er gepast op te reageren. In dat opzicht is er doorgaans een passend evenwicht waarbij de leerkracht zowel het productieve als het receptieve taalgedrag stimuleert.
- De leraren ondersteunen de taalontwikkeling van de kinderen via een uitnodigend aanbod in de hoeken en door het geven van taal- en denkstimuli bij het meespelen. Hoewel teamleden het taalgedrag van de kinderen via taalcorrecties optrekken, wordt het tranferabel leren bemoeilijkt door de pedagogische echo. Sommigen gebruiken onnodig verkleinwoorden en hanteren het persoonlijke voornaamwoord niet correct.
- Het team levert grote inspanningen om Franstalige kleuters vertrouwd te maken met de schooltaal. Ze worden extra gestimuleerd bij interactieve tussenkomsten en ze oefenen intentioneel nieuwe woordenschat en zinsconstructies met aangepaste leermiddelen. Ouders krijgen informatie over het lopende thema, waardoor ook zij kennismaken met de specifieke schooltaal. De uitnodigende en regelmatig wijzigende sfeerhoek biedt interessante mogelijkheden voor een gegradeerde woordenschatuitbreiding. Toch is de verwerking ervan soms weinig effectief. Sommige leraren stappen nog te snel over naar het Frans als voertaal of bij het brengen van een verhaal.
- Mede geïnspireerd door internationale contacten, opteert de school voor talensensibilisering bij de oudste kleuters. De teamleden motiveren de keuze voor dit schoolspecifiek doel vanuit een stijgende instroom van anderstaligen. Behalve de kennismaking met een andere taal voor de Nederlandstalige kleuters, is deze aanpak – volgens teamleden – voor Franstalige kleuters betrokkenheidverhogend. Het systematisch gebruik van een onderwijsleerpakket daarentegen neigt naar formeel taalonderwijs, wat niet in overeenstemming is met het speelse karakter van talensensibilisering.

Lichamelijke opvoeding

Voldoet

Vaststellingen

- Het kleuteronderwijs doet ruime inspanningen om de ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding na te streven. Dat blijkt uit een voldoende gevarieerd bewegingsaanbod dat zowel de titularis als de leraar bewegingsopvoeding organiseert.
- De leraar bewegingsopvoeding bewaakt het aanbod vanuit de ontwikkelingsaspecten en –doelen. Deze vormen de basis voor een bewegingsaanbod dat doorgaans in overeenstemming is met de doelgroep. Daarbij groeit een jaarplanning die voldoende congruent is met het leerplan.
- Om horizontale samenhang te bevorderen, beschikt ze over een lijst met de belangstellingscentra die in de verschillende klassen lopen. Uit gesprekken blijkt dat er – ten aanzien van de nagestreefde ontwikkelingsaspecten – weinig afspraken zijn tussen de leerkracht bewegingsopvoeding en de klasleerkrachten, wat het totaalbeeld omtrent bewegingsopvoeding bemoeilijkt. Anderzijds geeft zij wel trimestrieel haar observaties door aan de klasleerkracht en is er een frequente informatieoverdracht tijdens informele contacten. Systematische niveauoverschrijdende afspraken en infodoorstroming tussen de betrokken gymleraren is echter nog niet vanzelfsprekend.
- De organisatie en de materiële inrichting bieden voldoende kansen tot creatief bewegingsgedrag. Illustratief zijn de mogelijkheden om te werken in het verticale vlak, de functionele open bewegingsruimte, de uitdagende bewegingshoek en de rusthoek. De harde bevloering in de gymzaal en niet-afgeschermd stootranden echter noodzaken aanvullende interventies met het oog op veiligheid van de kleuters. De leerkrachten zorgen voor ‘tussendoortjes’, waarbij de motorische ontwikkeling kansen krijgt. Kleuters leren reageren met een bewegingsantwoord op auditieve en visuele signalen, maar het tactiele krijgt in een aantal groepen onvoldoende aandacht. Het gebruik van de snoezelruimte in de directe omgeving van de school is geen evidentie.
- Een kleuter met motorische beperkingen krijgt extra ondersteuning. Aangepaste bewegingshulpmiddelen zijn voorhanden. De additionele hulp door externe medewerkers is pas opgestart. Een goedgekeurd GON-dossier ligt voor.
- De school organiseert watergewenning voor de oudste kleuters als schoolspecifiek doel. Tevens kunnen de kinderen profiteren van een aantal extra bewegingsinitiatieven en –methodieken, die stilaan ook zullen doorstromen naar de andere leeftijdsgroepen. Voorafgaand aan elke vakantieperiode is er een ‘roldag’, waarbij kinderen tijdens speelpauzes eigen rollend materiaal mogen gebruiken. Alvast bijkomende kansen tot gezamenlijk en intensief bewegen.
- Via een gestructureerde schrijf- en bewegingsmethode leren kinderen expressiemogelijkheden verkennen. Zowel het grootmotorisch als het kleinmotorisch bewegen krijgen hierbij kansen en leggen een brede basis voor handschriftontwikkeling.

5.1.2 Lager onderwijs

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert voor de leergebieden in de focus volgende conclusies op in verband met het **realiseren** van eindtermen en leerplannen:

Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- Voor het realiseren van de eindtermen Nederlands steunt het team vooral op het gehanteerde onderwijsleerpakket. Waar ze ervan afwijken, gaan ze na of ze daardoor geen leerplandoelen verwaarlozen. Voor het nieuwe leerpakket is om dezelfde reden de afspraak, dat alle betrokken leerkrachten dit nauwgezet volgen. Het werd deels vergeleken met het leerplan, maar vooral de meer gestructureerde aandacht voor een aantal domeinen was beslissend bij de keuze. Toch illustreert dit proces dat het team erin slaagde om op basis van interne evaluatie een beleidsbeslissing voor te bereiden.
- De school verwijst naar de goede resultaten op de externe, schooloverstijgende toetsen om de kwaliteit van haar aanbod voor dit leergebied te staven. De voorbije twee jaar scoorden de leerlingen van de

hoogste klas ruim boven het Vlaamse gemiddelde van vergelijkbare scholen. De resultaten van schooljaren daarvoor (die ook wel eens minder meevielen) werden echter nog te weinig op een systematische manier bijgehouden en geanalyseerd om te kunnen bijdragen tot een meer kwaliteitsvol taalonderwijs.

- De resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs vormen nog geen kwaliteitsindicator voor het schoolbeleid. Hoewel het team meent dat 'de gegeven adviezen kloppen', is toch vaak een dalende (maar blijkbaar voorspelde) tendens merkbaar. Dit effect gaf nog geen aanleiding tot overleg met de betrokken scholen.
- Voor het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs zijn de leerprestaties voor Nederlands wel enigszins richtinggevend. De criteria in dit verband zijn nog vrij algemeen, zodat het verband met al dan niet gerealiseerde leerplandoelen vaag blijft. Bovendien blijkt uit gesprekken dat het gewicht van deze criteria bij het al dan niet toekennen van het getuigschrift, onvoldoende afgebakend is.
- Op klasniveau proberen individuele leerkrachten wel in zekere mate outputgericht te denken. Ze richten zich daarvoor op methodegebonden en schooloverstijgende toetsen, waarbij ze de behaalde resultaten proberen te duiden. Soms vergelijken ze die ook met vorige jaren.
- Ze richten hun aandacht vooral op resultaten van individuele leerlingen. Vanuit overgangsgesprekken en vroegere rapporten schatten ze hun beginsituatie in. Samen met foutenanalyses bij eigen en methodegebonden toetsen vormt dit de basis voor een gedifferentieerd aanbod, vaak op basis van de middelen die de methode biedt.
- Daarnaast zorgen meerdere leerkrachten voor waardevolle differentiatiemomenten via leesmappen, spellingkaarten, hoeken- en contractwerk, aangepaste leesteksten, het inschakelen van ICT.
- In vele klassen stimuleren elementen uit de realiteit of uit de leefwereld van kinderen zinvolle spreekmomenten. Klasoverschrijdende 'communitymomenten', het inschakelen van actualiteit en het voorstellen van werkstukken bieden mooie – en vaak muzische – kansen tot mondelinge en schriftelijke expressie. Jammer dat in enkele klassen de leerkracht vaak te snel met een eigen antwoord klaarstaat en daardoor de spreekkansen en de denkontwikkeling van de leerlingen belemmert.
- De school besteedt bijzondere zorg aan leesonderwijs. Bibliotheekbezoek, boekpromotie en voorlezen komen frequent aan bod. De zorgcoördinator brengt de ontwikkeling van leesvaardigheid van kinderen in kaart en doet suggesties voor een daarbij aansluitend aanbod. Partner- en niveaulezen bieden kinderen kansen om te vorderen volgens eigen tempo en niveau. De voorbije jaren deed de school inspanningen om peertutoring rond lezen te organiseren. Toch zijn er nog groeikansen. Het is frappant dat vaak hardop dient verklankt, zonder dat de kinderen de kans kregen om vooraf de boodschap stil te decoderen. Blijkbaar is bij het hardop lezen de aandacht voor leesbegrip en voor de achterliggende boodschap nog geen algemeen geldend didactisch principe. De visie op de waarde van strips lijkt achterhaald en het zorgzaam omgaan met boeken is niet overal een gangbare praktijk.
- Kinderen krijgen op hun stelwerk geregeld ook feedback op de inhoud en niet alleen op de vorm. Soms worden deze werkjes gepresenteerd aan een leeswand. Leerlingen krijgen de kans om ICT te gebruiken bij het brengen van een schriftelijke boodschap.
- Voor handschriftontwikkeling volgt het team een afgesproken methode, die voor continuïteit zorgt en waarvan het normschrift is geafficheerd. Afspraken over het schrijfproces zijn minder aan de orde en er manifesteren zich breuklijnen binnen handschriftontwikkeling. Bovendien liggen het bordschrift en de notities van leraren op leerlingenwerk soms niet in de lijn van het normschrift, wat aanleiding kan geven tot een vorm van negatieve transfer. Voor dit domein kiest het team voor een schoolspecifiek doel: het aanleren van klavierschrift. Deze keuze werd ook met ouders besproken.
- De zorg om de schooltaal als drempel voor Franstalige leerlingen zo klein mogelijk te houden, is ook in de lagere afdeling duidelijk merkbaar. Elke klas bezoekt de sfeerhoek om op een realistische manier aan woordenschatverrijking te doen. De afgesproken verwerking ervan in de klas gebeurt echter niet altijd even intens en doelgericht. In sommige klassen ondersteunen kinderen elkaar in hun mondeling taalgebruik door het vertellen bij foto's. De klasmap, die ze om de beurt meenemen naar huis, laat hen ook thuis oefenen in spreken en werkt betrokkenheidverhogend ten aanzien van de ouders. In vrijwel elke klas bieden leerkrachten extra ondersteuning aan anderstaligen; soms zijn de mogelijke interventies zelfs uitgeschreven in een planning op langere termijn. Het systematisch vertalen van klasinstructies naar de thuistaal (Frans) schiet echter aan het vooropgestelde doel voorbij.

Wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Op schoolniveau zijn te weinig outputgegevens voorhanden om eenduidig te kunnen vaststellen in welke mate de leerplandoelen worden gerealiseerd.
- In de lagere afdeling is het onderwijsleeraanbod geënt op een onderwijsleerpakket uit de handel en op eigen thema's van de leerkracht. Om hierbij hiaten of overlappingsen te vermijden, vergeleek het team enkele jaren geleden de behandelde thema's met de leerplandoelen. Ook nu nog verifiëren teamleden eigen thema's en projecten met de beoogde leerplandoelen. Enkel gebruiken hierbij aanvullend de eindtermen als referentiekader, zowel bij de planning als bij de evaluatie.
- Om continuïteit en gradatie te garanderen, maken leerkrachten van opeenvolgende groepen afspraken over de inhoud van gezamenlijke thema's. Daarvoor hanteren ze een strategische planning over meerdere schooljaren en overleggen ze met teamleden van de kleuterafdeling. De afspraken situeren zich vooral op het vlak van de behandelde onderwerpen; doelen worden minder in rekening gebracht. In enkele groepen is er wel een taakverdeling afgesproken op basis van leerplandoelen. Soms zijn er in de praktijk toch nog overlappingsen merkbaar.
- Per thema zoeken de teamleden naar meerdere bestaansdimensies, om de realiteit vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. Deze benadering is echter niet terug te vinden in diverse lesactiviteiten. Veelal focussen die specifiek op één enkele dimensie, wat neigt naar een cursorische aanpak en naar zaakvakkenonderwijs. Daarbij gaan sommigen eerder uit van een wetenschapsgerichte benadering, wat minder aansluit bij de wijze waarop kinderen de werkelijkheid beleven. De kindgerichte benadering, die het leerplan voorstelt, vertaalt zich ook nog weinig in kansen voor inbreng van kinderen bij de keuze en de invulling van thema's.
- Hoewel de school beschikt over een afsprakenschema rond noodzakelijke referentiekaders voor ruimte en tijd, manifesteren zich breuklijnen in het aanbod en in het gebruik ervan. Soms ontbreken er essentiële elementen; soms worden ze slechts gedurende een beperkte periode gehanteerd. Zelden krijgen ze een systematische invulling met elementen uit de actualiteit of uit de leefwereld van de kinderen. Ze functioneren niet als tussensynthese van wat al aan bod kwam.
- De school kiest doorgaans voor het minimum aantal lestijden in vergelijking met de tijd die de eigen koepel voorziet om de leerplandoelen voor wereldoriëntatie te bereiken. Het team motiveert dat het ook tijdens de workshops een aantal doelen voor dit leergebied realiseert.
- Enkele jaren geleden had het team wereldoriëntatie als onderwijskundige prioriteit. Het liet zich daarbij ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst. Deze prioritaire aanpak is nog terug te vinden in de alertheid bij het bewaken van leerplandoelen, in de aandacht voor techniek en voor het inspelen op de actualiteit. Er ontbreekt echter nog een strategie om de verdere implementatie van de uitgangspunten van dit leerplan te bestendigen en op te volgen op de klasvloer, met als risico dat deze vernieuwingsimpuls van enkele jaren geleden snel verwatert.
- Het team waakt erover dat techniek frequent aan bod komt. Tijdens workshops en in het hoekenwerk krijgt deze bestaansdimensie een ruime plaats toegemeten. De school kan rekenen op de medewerking van ouders, waardoor kinderen veelvuldig kansen krijgen tot actief experimenteren en manipuleren.
- De meeste leerkrachten maken systematisch tijd vrij om gebeurtenissen uit de actualiteit te bespreken. Ook de frequente leeruitstappen en de themahoeken signaleren de zorg voor werkelijkheidsnabij onderwijs.
- De school is sinds jaren een actieve MOS-school en neemt regelmatig initiatieven, die kinderen stimuleren op een zorgvuldige wijze met het milieu om te gaan. De leerlingen van de vijfde klas zijn verantwoordelijk voor het sorteren van afval in het schoolcontainerpark. De zorg voor het milieu en de bestendige aandacht voor de natuur – eveneens een speerpunt van het team – is ruimschoots af te lezen uit de aankleding van de centrale hal en van bepaalde klaswanden. De school beschikt ook over een bomenleerpad dat op een passende wijze wordt benut.
- Het lopende Comeniusproject toont aan dat het team veel belang hecht aan gezondheid en beweging. De directeur is van mening dat deze internationale contacten ook heel inspirerend kunnen werken voor de onderwijsvisie en het didactisch handelen van de teamleden.
- Uit het leerlingenrapport blijkt dat het team ervoor kiest om dit leergebied niet enkel te evalueren op kenniselementen. Leerkrachten beoordelen ook vaardigheden en attitudes met standaardzinnen die ze schoolspecifiek formuleerden en in een database verzamelden. In de toetsen van sommige klassen is

deze brede evaluatie echter minder zichtbaar. Daar primeren vaak nog reproductieve vragen, die niet echt representatief zijn voor het volledige gamma van de eindtermen en leerplandoelen. Toch doen enkele teamleden waardevolle pogingen om dit te corrigeren. Deze interne expertise blijft voorlopig te weinig benut om het voltallige team aan te sturen.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.3 Logistiek

6.3.1 Materieel beleid

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- het operationaliseren van een gedragen visie
- het gebruik van interne gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.4.2.1 Afstemming andere partners

6.4.2.2 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- Om leren en ontwikkeling op een goede manier te ondersteunen, wil de school in de eerste plaats dat kinderen zich goed voelen. Ze streeft ernaar 'een warme school' te zijn, waar welbevinden extra aandacht krijgt. Deze basisvoorwaarde vormt frequent het onderwerp van enquêtes en zelfevaluatie bij de leerlingen. Afspraken op school- en klasniveau dragen ertoe bij.
- Daarnaast proberen leerkrachten via werkelijkheidsnabij onderwijs en door het streven naar continuïteit over de afdelingen heen het leren van kinderen in goede omstandigheden te laten verlopen. Stappenplannen, klassikale en individuele zoekschema's en werkhoudingsafspraken bieden leerlingen ondersteuning.
- De zorgcoördinator herformuleerde recent en na overleg met de andere teamleden de zorgvisie. Ook hieruit spreekt de eerder genoemde aandacht voor welbevinden. De tekst werd aan de leerkrachten bedeed en besproken op de lerarenvergadering. Op dit moment bepaalt het GOK-beleidsplan voor een deel de verdere visieontwikkeling. De keuze voor sociaal-emotionele ontwikkeling spoort met het basisstreefdoel van dit team. Het andere thema, taalvaardigheid, is geïnspireerd op de instroom van Franstalige kinderen. Elk teamlid beschikt over dit actieplan en heeft ook zicht op de doelgroepleerlingen. Sommige leerkrachten vertaalden het beleidsplan naar specifieke initiatieven voor hun klas.
- Via overgangsgesprekken, observaties en toetsen krijgen leerkrachten zicht op de beginsituatie van hun kinderen. Recent koos het kleuterteam voor een nieuw observatie-instrument, dat beter aansluit bij de nagestreefde ontwikkelingsaspecten. Doordat aanbod en observatie nu uitgaan van hetzelfde referentiekader, vergroten de mogelijkheden om aan te sluiten bij de ontwikkeling van individuele kinderen.
- Het kindvolgsysteem in de lagere afdeling geeft aanwijzingen om individuele leerlingen extra ondersteuning te bieden of om differentiatiegroepjes samen te stellen. Als kwaliteitsindicator voor bijsturingen op groeps- of schoolniveau heeft het nog een groeimarge.

- Leerkrachten differentiëren vooral vanuit de mogelijkheden, die het onderwijsleerpakket biedt. Ook hoeken- en/of contractwerk is in sommige groepen een organisatievorm, die leerkrachten toelaat om een meer efficiënte ondersteuning te bieden aan individuele kinderen. Op het vlak van differentiatie bij technisch lezen en spelling neemt het team diverse waardevolle initiatieven: niveaulezen, aangepaste leesteksten, spellingkaarten, peertutoring, individuele leesmappen, ... Differentiatie in moeilijkheidsgraad is hierbij veel sterker aanwezig dan differentiatie op het niveau van de doelen. Zo zijn vooral de leesboekjes richtinggevend bij het lezen in vorderingengroepen, in plaats van concrete verwachtingen.
- Leerkrachten organiseren geregeld remediëringslessen op basis van toetsresultaten. Daarbij voorzien ze gedifferentieerde werkvormen, met vaak ook aangepaste taken voor individuele leerlingen.
- De groepsleerkrachten bepalen zelf voor welke zorgkinderen ze advies en ondersteuning willen van andere teamleden. Ze bereiden het multidisciplinair overleg doorgaans grondig voor via een digitale beeldvorming. Deze vermeldt, naast observatiegegevens, de eerstelijnsinterventies die al genomen werden en specificeert de zorgvraag.
- De zorgcoördinator maakt het verslag van dit overleg. In een handelingsplan verduidelijkt ze welke bijkomende maatregelen ze wil nemen voor de kinderen, die door haar begeleid worden. De conclusies van het multidisciplinair overleg vermelden echter nog maar in zeer beperkte mate welke verdere acties de groepsleerkracht zelf zal uitvoeren.
- De groepsleerkrachten houden wel een zorgmap bij, waarin ze observaties en daarop aansluitende remediëringsmaatregelen noteren per kind. Bij het einde van de basisschool krijgen kinderen een 'BaSO-fiche' mee naar het voortgezet onderwijs. Naast het studiekeuzeadvies vermeldt dit document ook aandachtspunten rond leerbegeleiding.
- Kinderen met dyscalculie of dyslexie kunnen genieten van compenserende of dispenserende maatregelen, die op maat van hun specifiek probleem gesneden zijn. Op dit moment werkt het team aan afspraken rond ADHD.
- Voor een kleuter met motorische beperkingen krijgt het team ondersteuning van een GON-leerkracht. De samenwerking die pas is opgestart, is - behalve het intakegesprek – een eerste verkenning op de klasvloer. De aanpassing van zitmeubilair is alvast een relevant gegeven.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- het operationaliseren van een gedragen visie.

6.4.3.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- Behalve een summierende paragraaf in het leerlingenrapport, beschikt de school niet over een uitgeschreven visie rond leerlingenevaluatie. Toch is er een vrij gelijkgerichte praktijk in dit verband in de verschillende klasgroepen. Zo streven leerkrachten ernaar om evaluatie ontwikkelingsgericht te hanteren. Observaties in de kleuterafdeling sturen mee het aanbod; foutenanalyses geven in de lagere afdeling meestal aanleiding tot een herhalings- of remediëringsles. Hoewel de leerkracht het leerlingenwerk doorgaans frequent nakijkt, is de feedback in meerdere klassen soms weinig ontwikkelingsondersteunend. Zo staat er veelal een paraaf en worden fouten bij toetsen niet verbeterd. Bij creatief schrijven daarentegen, geven sommige leraren al eens feedback op de boodschap van het kind; bij anderen is dat nog niet vanzelfsprekend.
- In de kleuterafdeling krijgen leerkrachten zicht op de effecten van hun inspanningen via observatie van nagestreefde ontwikkelingsaspecten. Zowel voor de planning van het aanbod als voor de evaluatie van vorderingen hanteren ze de structuur van het ontwikkelingsplan. De rapportering naar ouders verloopt vooral mondeling of via een heen-en-weerschrift. Foto's en informatie over het afgewerkte of komende belangstellingscentrum geven hen een idee van beoogde doelen.
- De structuur van het leerlingenrapport stuurt voor een deel de evaluatiepraktijk in de lagere afdeling. Kennis en inzichten krijgen een evaluatiecijfer. Daarnaast geeft een verbale beoordeling leerlingen en hun ouders een zicht op verworven vaardigheden en attitudes. Kinderen van de eerste klas krijgen aanvankelijk ook voor wiskunde en Nederlands een uitgebreide verbale beoordeling.

- Ook de gehanteerde methodes bepalen de evaluatiepraktijk. Er is afgesproken dat iedereen zich houdt aan de toetsen die erin voorkomen. Het team gaat ervan uit dat het daardoor een zicht krijgt op de realisatie van de leergebiedgebonden eindtermen.
- Voor leergebieden, waarvoor het team geen leerpakket hanteert, gaat de evaluatie nog weinig uit van eindtermen of leerplandoelen. Enkele teamleden doen nochtans waardevolle experimenten op dit terrein, maar deze stromen tot nu toe niet door naar collega's.
- De meeste leerkrachten maken uitgebreid werk van een 'weekappreciatie', waarin kinderen (en ouders) ontwikkelingsgerichte feedback ontvangen over hun leef- en leerhouding.
- Opvallend zijn de mooie pogingen om kinderen bij de evaluatie te betrekken. Deze starten al in de kleuterafdeling via symbolen, waarmee kleuters hun betrokkenheid bij activiteiten verwoorden. Op hun rapport beoordelen kinderen van de lagere afdeling hun resultaat en werkhouding en ook de klassfeer. Ouders kunnen op hun beurt hierop reageren. Er is eveneens aandacht voor vormen van co-evaluatie en voor het vooraf bespreken van evaluatiecriteria.
- Kinderportfolio is een ander initiatief om evaluatie op een alternatieve manier te bekijken. Kleuters maken op verschillende tijdstippen een tekening van zichzelf, waardoor een evolutie duidelijk wordt. Dit systeem trekt het team nu door naar de lagere afdeling onder meer voor stelwerkjes en voor poëzie. Leerkrachten houden een portfolio bij om bijvoorbeeld hun inspanningen rond leerplandoelen 'mens en techniek' te staven. De klasmap met foto's en 'verhalen van goede praktijk' is een gelijkaardige evaluatievorm.
- Het kindvolgsysteem voor spelling, lezen en wiskunde laat teamleden toe de resultaten af te zetten tegenover een schooloverstijgende referentiegroep. De gegevens geven vooral aanleiding tot evaluatie van individuele leerlingen en minder tot het analyseren van de eigen klaspraktijk of van de geleverde kwaliteit op schoolniveau. Sommige leerkrachten reflecteren wel over aanpak en aanbod in hun planningsdocumenten. Dit steunt dan meer op eigen perceptie dan op concrete evaluatiegegevens.
- Voor wiskunde, Nederlands, Frans en wereldoriëntatie nemen sommige leerlingen deel aan schooloverstijgende toetsen. Ze halen hierop doorgaans goede resultaten, wat uiteraard toe te juichen valt. Maar daardoor valt de analyse ervan in functie van kwaliteitszorg een beetje stil, ook wanneer een aantal items minder scoren. De school doet wel pogingen om de resultaten intern en naar ouders toe te communiceren.
- Het team probeert ook zicht te krijgen op de schoolkwaliteit via nabespreking en evaluatie van uitgevoerde acties. Tijdens functioneringsgesprekken zoeken directeur en leerkracht naar bijsturingskansen op individueel en op groepsniveau. Enquêtes bij ouders en leerlingen geven hen dan weer een idee over hoe 'externen' de school zien. Daarnaast mag ook de kinderraad suggesties geven. De resultaten van dergelijke outputmetingen worden besproken en gecommuniceerd aan de betrokkenen. Vaak ontstaan hieruit ook (meestal organisatorische) bijstellingen.
- Onderhuids lijkt ook de evolutie van het leerlingenaantal een graadmeter voor het team. Wellicht mede daardoor hecht men veel belang aan initiatieven die ook een weerslag hebben op de uitstraling van de school. Hoewel deze ongetwijfeld waardevol zijn, vragen ze veel inspanningen van het team, dat soms voor een moeilijke keuze staat: het aantal prioriteiten opdrijven of de echt didactische prioriteiten beperken. Allebei niet echt strategisch binnen kwaliteitszorg. Een evenwichtige planning op langere termijn is een beleidsinstrument dat hierbij nog te weinig aandacht krijgt.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- De leerkrachten in de kleuterafdeling hanteren eenzelfde referentiekader (het ontwikkelingsplan) bij het plannen van hun aanbod en bij de observatie van ontwikkeling bij kleuters. Dit zorgt voor een betere aansluiting bij de individuele noden van kinderen en het schept kansen om het effect na te gaan van begeleidingsinitiatieven.
- De school levert extra inspanningen om Franstalige kinderen vertrouwd te maken met het Nederlands als schooltaal.
- Naast de activiteiten, verzorgd door de leerkracht bewegingsopvoeding, zorgt het kleuterteam voor een waardevol bewegingsaanbod. De functionele klasinrichting en de bewegingsvriendelijke open ruimte in de kleuterafdeling scheppen hiertoe extra kansen.
- Het leergebied Nederlands krijgt in deze school de nodige aandacht. Vooral voor lezen en spelling zorgt het team voor een gedifferentieerd aanbod, voor stimulerende werkvormen en voor een nauwgezette opvolging.
- De leerkrachten bewaken welke leerplandoelen en bestaansdimensies ze binnen de thema's van wereldoriëntatie aan bod brengen. Techniek en actualiteit staan in de focus en de aandacht voor natuur en milieu is duidelijk merkbaar doorheen de hele school.
- Teamleden organiseren waardevolle klasdoorbrekende activiteiten en hebben veel aandacht voor kunst- en cultuureducatie.
- Het team beklemtoont dat welbevinden een basisvoorwaarde is voor leren en ontwikkeling. Zowel in visie als in didactische praktijk is dit uitgangspunt zichtbaar aanwezig.
- Leerkrachten zorgen, onder impuls van de zorgcoördinator, voor een degelijke beeldvorming ter voorbereiding van het multidisciplinair overleg. Zowel de al ondernomen eerstelijnsinterventies als de concrete zorgvraag krijgen de nodige aandacht.
- De school doet waardevolle pogingen om vormen van alternatieve evaluatie te introduceren. Zelfevaluatie door de leerlingen krijgt een extra klemtoon.
- De leerkrachten staan open voor vernieuwingen en zetten zich ten volle in bij de uitvoering van hun opdracht.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- Het selecteren van dominante doelen bij planning en evaluatie in de kleuterafdeling kan het aanbod voor kleuters en de bijbehorende ondersteuning nog efficiënter maken.
- Lichamelijke opvoeding in de kleuterafdeling kan aan effectiviteit winnen door gericht overleg, zowel binnen dezelfde groep als naar de lagere afdeling toe.
- Verder werk maken van de implementatie van het leerplan wereldoriëntatie met het oog op het realiseren van een uitdagend, geïntegreerd en gegradueerd onderwijsleeraanbod. Een professionaliseringsbeleid, geënt op de noden van leerkrachten, kan dit proces ondersteunen. Een meer systematische opvolging en ondersteuning op de werkvloer is hierbij onmisbaar.
- Hoewel op schoolniveau structuren bestaan voor een gelijkgerichte aanpak, kan het team de breuklijnen in wereldoriëntatie en handschriftontwikkeling nog analyseren en wegwerken.
- Het doelgericht en systematisch analyseren van een aantal outputindicatoren op schoolniveau kan de kwaliteitszorg ondersteunen. Resultaten van schooloverstijgende toetsen en slaagcijfers in het vervolgonderwijs vormen nog te weinig een hefboom om het beleid en de didactische praktijk zo nodig bij te sturen.
- Bij de besluitvorming op het multidisciplinair overleg kan de verdere ondersteuning door de klastitularis zelf nog concreter afgesproken worden.
- De evaluatie van leergebieden, waarvoor het team geen leerpakket hanteert, gebeurt nog te weinig vanuit de leerplandoelen of eindtermen. Interessante initiatieven van individuele teamleden stromen nog te weinig door op schoolniveau.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG**.

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Johan Kets

Datum van verzending aan de directie en het schoolbestuur:

Voor kennisname

De directie/het schoolbestuur

Naam: